

Crida a un nou país: la República catalana

Conferència d'Oriol Junqueras, pronunciada el 2 de desembre de 2014
al Palau de Congressos de Catalunya, Barcelona

Bona nit,

Començaré, com tantes altres vegades, donant les gràcies per l'oportunitat que tinc d'estar amb tots vosaltres. A mi, que tantes vegades he explicat coses, que la meua vida ha consistit molt sovint a explicar coses, com sempre, amb la intenció d'intentar explicar coses que em sembla que val la pena tenir presents.

La primera reflexió em sembla que és molt compartida: mai havíem estat tan contents com ara perquè mai havíem arribat tan lluny, mai havíem arribat tants i mai havíem arribat tan junts. Mai ens havíem ajudat tant tots, no només des de l'àmbit de la política i els partits, sinó també des de l'àmbit de la societat civil, de les entitats, de les grans associacions i també des del món de l'economia, del treball, dels sindicats.

I, per tant, aquesta sensació que hem arribat molt lluny, ajudant-nos els uns als altres, ens omple d'esperança. De l'esperança que els reptes que tenim al davant també els podrem superar. De fet, ens omple d'esperança perquè tenim la percepció, cadascú de nosaltres amb la seva diversitat inevitable i positiva, que tindrem l'oportunitat de transformar i millorar moltes de les coses que ara no estan bé.

I una altra constatació que em sembla que és obligada i compartida per la majoria de la nostra societat: que al costat de l'esperança que ho sabem fer, que sabem superar les dificultats, hi ha una altra evidència: que hi ha molts motius per a la preocupació en el terreny econòmic, social, dels serveis públics, i que moltíssims de nosaltres constatem en el nostre dia a dia.

M'agradaria, perquè em sembla que així és més fàcil d'entendre, explicar-ho amb alguns exemples concrets. Aquest matí, preparant aquesta xerrada d'avui amb vosaltres, per preparar-la millor, he visitat una gran empresa metal·lúrgica que administrativament està situada al Vallès Occidental però que geogràficament pertany a la comarca on visc, que és el Baix Llobregat. Una gran empresa metal·lúrgica que es troba en dificultats, i n'intento resumir algunes perquè em sembla que dóna molt bé la idea dels reptes que tenim plantejats com a país.

El conjunt de les empreses del sector metal·lúrgic del nostre país s'enfronten a una factura elèctrica que en molts casos és un 50 % més alta que la dels seus competidors alemanys. Són empreses que s'enfronten a dificultats logístiques importantíssimes que encareixen molt els seus costos, com ara la dificultat de tenir subministrament via ferrocarril malgrat que en aquest cas tenen una vida de tren posada dins mateix de l'empresa, però aquests trens quan arriben al port de Barcelona no són capaços d'arribar al costat dels vaixells on s'hauria de carregar el material que fan servir. Són empreses que s'enfronten a sobrecostos també en l'àmbit financer, perquè les nostres administracions públiques no poden avalar

part de les exportacions, tal com fan les administracions públiques d'altres estats europeus i, per tant, se situen inevitablement en sobre costos que representen un 35 % més del que tenen els seus competidors.

Com ajusten aquesta competitivitat? Què els permet no haver de tancar i haver de perdre el patrimoni acumulat durant la vida de diverses generacions d'empresaris? Què els permet no haver d'acomiarar treballadors? Doncs molt sovint l'estrangulament dels salaris. Bona part de la competitivitat de la nostra economia s'ha recuperat a base d'estrangular la base salarial, a base d'estrènyer els marges de benefici industrial i, per tant, de crear enormes dificultats en l'àmbit de la reinversió i els aboca a una situació d'haver d'anar a buscar crèdits al mercat, que molt difícilment arriben, que en molts casos no existeixen i que algunes empreses aconseguen només perquè tenen un deute immens. I el millor argument que tenen per convèncer els bancs és el volum immens del seu deute.

De dificultats, per tant, n'hi ha moltes. I molts de nosaltres les vivim cada dia amb gent que estimem molt, perquè són els nostres parents, els nostres amics, els nostres veïns. I els exemples es multipliquen en el cas d'un alcalde d'una ciutat metropolitana, posada al bell mig del Baix Llobregat, però que, de fet, es reproduïx en tants pobles d'arreu del nostre país.

Us explico un exemple de dimarts passat: una parella jove, amb dos fills petits en edat d'escolaritzar-se, que van firmar una hipoteca per un pis. Tots dos van perdre la feina, no el van poder pagar i van fer dació en pagament i, tot i perdre el pis, continuen endeutats amb el banc i han de pagar un crèdit al banc amb uns diners que no tenen perquè no tenen feina, perquè no tenen prestacions de cap mena. I, a vegades, amb l'absurd, per circumstàncies més habituals del que caldria, que les nostres administracions els demanen que paguin la plusvàlua d'un pis que han perdut i que a ells no els ha reportat cap benefici sinó un deute amb un banc. Aquesta gent ha hagut de canviar de municipi amb unes condicions que no compleixen cap de les mínimes necessàries per desenvolupar la vida amb normalitat. I arriben al nou municipi i es troben que els terminis per demanar la beca menjador estan tancats, i que no es poden empadronar al nou municipi ni viuen on estan empadronats i haurien pogut demanar-ho.

Per tant, les dificultats són immenses i tenen conseqüències duríssimes sobre la vida de molta de la nostra gent. Malgrat tot això, també és veritat que som capaços de coses extraordinàries. I algunes de les nostres empreses i molts dels nostres treballadors i estudiants són capaços de sortir endavant i, en alguns casos, tenim un paper protagonista també en l'àmbit mundial.

Per exemple, multipliquen per 17 la facturació dels nostres serveis culturals amb relació al volum de la nostra població sobre el conjunt de la població del món. Per exemple, malgrat les dificultats enormes que pateixen les nostres universitats, tenen llocs d'honor en tesis doctorals fetes en departaments universitaris catalans i citades en revistes internacionals de màxim nivell. Som el quart país del món en termes per càpita.

El país viu entre l'esperança i la preocupació. I bona part de l'esperança també és fruit de la consciència de les preocupacions del present i de la capacitat que segur que tindrem de superar-les en el futur. La nostra és una societat diversa, molt diversa, en termes econòmics i en termes socials; una diversitat que, en molts casos, s'ha eixamplat; una societat que és cada vegada més injusta, en què hi ha gent que té moltíssim i gent que té molt poc. I si em permeteu una dada en termes de l'Estat espanyol, hi ha tres persones a l'Estat espanyol que tenen el mateix patrimoni que els nou milions de persones més pobres de l'Estat.

Una societat que encara es fa més diversa perquè encara es fa més injusta. I això ho pateix més qui més necessitat té dels serveis socials, en l'àmbit de l'ensenyament, de la salut, de les polítiques de dependència. Una societat diversa en molts àmbits.

Una diversitat que, de fet, és el fonament de moltes de les nostres fortaleses. De fet, som i serem forts precisament perquè som i serem diversos, i sabrem preservar aquesta diversitat que ens fa més rics i que ens ajuda a superar molts dels reptes que tenim plantejats per endavant.

I poso un exemple que molts de nosaltres constatem en els nostres barris i en els nostres pobles: una part de la població té la sort de no tenir com a llengua materna ni el català ni el castellà. I, en canvi, acabaran la seva etapa educativa parlant català i castellà i anglès i la seva llengua materna. En alguns casos, són llengües que tenen una capacitat de comu-

nicació amb el món gegantina. Penseu, per exemple, en tots els nens que tenen la sort de tenir com a llengua familiar el mandarí o l'hindi urdú, que el parlen 1.450 milions de persones al món. O l'àrab. A vegades, vist només des de la nostra perspectiva, tenim la sensació que això comporta reptes addicionals, dificultats addicionals de gestió. A vegades, és interessant des d'una perspectiva més àmplia.

Si ens ho miréssim des de la perspectiva de la primera potència mundial, dels Estats Units, i miréssim el mapa de les terceres llengües més parlades als diferents estats, descobriríem que, entre les llengües més parlades, hi ha l'italià, el francès, l'alemany, el xinès, el japonès, el coreà i el vietnamita. Aquesta pluralitat, per a la societat nord-americana, és també un factor de riquesa. Quants negocis, quantes inversions, quants contractes comercials no són més fàcils tenint interlocutors que parlen la llengua dels inversors, dels compradors, dels turistes que ens vénen a visitar?

Ser capaços d'entendre aquesta diversitat com una riquesa que dóna més oportunitats, i no només a la gent que acaba l'escolarització i, a més, parla xinès, no només a ells, sinó a tots els seus companys que podran beneficiar-se de les inversions, que seran més fàcils, perquè n'hi ha alguns que parlen xinès o àrab o hindi urdú. Aquesta diversitat ens fa més rics a tots; a vegades, literalment més rics. És literal: més rics.

I si no ho voleu traslladar només a l'àmbit de la literalitat econòmica, també dóna l'oportunitat a molts dels nostres fills –si ells ho volen i ho sabem aprofitar i som prou conscients que és una oportunitat que no podem perdre– que tenen com a llengua materna el català o el castellà. Perquè tenen l'oportunitat d'aprendre altres llengües en el seu context educatiu, al seu barri.

La nostra és una societat molt diversa, i m'agradaria sortir dels exemples concrets, que són enriquidors, i portar-ho en un altre terreny que em sembla que també és útil, i que és un pèl més extracte. Quan parlem d'identitat, i en aquest país se'n parla molt, estaria bé que recordéssim que, en matemàtiques, es parla d'identitat per indicar la igualtat entre dues coses. La identitat és un sinònim d'igualtat. Quan parlem d'identitat, estem parlant d'allò que tenim en comú.

I la identitat, no al nostre país sinó a tot arreu, les identitats humanes són identitats plurals, elàstiques i dinàmiques. Què vol dir, que són plurals? Que cap de nosaltres té un element identitari unidimensional. Cap de nosaltres és català i prou. Cap de nosaltres és una sola cosa. Les identitats són plurals. I molts dels nostres ciutadans es poden sentir –traslladat en el terreny de la política–, perfectament, des d'un punt de vista identitari, emocionalment espanyols i, al mateix temps, identitàriament catalans. I per a ells és tan normal com per a un ciutadà dels Estats Units sentir-se ciutadà d'una república i, al mateix temps, mantenir elements que són propis de la seva família, del lloc on van néixer, de la llengua que parlen a casa seva.

Les identitats són tan plurals que, en alguns dels països que observem tradicionalment com a possibles referents d'allò que fem, descobrim, a vegades amb sorpresa, que elements que nosaltres considerem clau en la nostra identitat, com la llengua, no ho són, no ho han estat i no ho seran en societats que han decidit convertir-se en estats independents com Irlanda o Escòcia. I en aquestes societats, l'element identitari bàsic que és el motor de la seva voluntat de constituir-se en estat, que en la nostra societat és tan poc rellevant en aquest moment però ho ha estat en altres moments de la nostra història, és la religió, com en el cas irlandès.

La identitat és elàstica. I això vol dir que cadascun dels elements de la nostra identitat té fronteres diferents. No coincideixen les fronteres de la catalanitat amb les fronteres de la cristiandat ni amb les fronteres de l'espanyolitat. I algunes fronteres se solapen, algunes són molt extenses, algunes són molt més reduïdes; de la mateixa manera que no coincideix amb les fronteres del nostre espai econòmic, on exercim les quatre llibertats fonamentals de lliure circulació de persones, de capitals, de béns i de serveis. Aquestes fronteres no tenen res a veure amb les fronteres de la nostra identitat lingüística, política o monetària.

I hem de saber gestionar aquests espais elàstics, aquests espais que són diferents, d'aquells ciutadans del nostre país que, des d'un punt de vista emocional, consideren que les seves fronteres abracen tots els països castellanoparlants. I és una sort immensa que ho considerin així.

Les identitats també són dinàmiques. Què vol dir? Que canvien amb el temps, i elements que han estat molt importants en un determinat moment deixen de ser-ho al cap d'un temps, o alguns que eren poc rellevants passen a ser molt rellevants. De proves, en tenim moltes. Una és que moltes famílies que tenen com a llengua de bressol la llengua espanyola, quan han de triar la llengua amb què adreçar-se als seus fills, sovint trien la llengua catalana. I això passa en molts altres aspectes. I hem de ser capaços de gestionar aquest dinamisme en les identitats.

Fa uns anys, semblava molt difícil d'imaginar, i alguns feien veure que mai no creurien, que hi hagués ciutadans del nostre país que, sentint-se emocionalment espanyols i tenint un vincle d'amor intens, legítim, natural, positiu i fantàstic amb el seu poble d'origen, la llengua dels seus pares i el lloc on viuen els seus familiars, decidissin que volien tenir la identitat política d'un país independent.

Per tant, les identitats són plurals, són elàstiques i són dinàmiques. I hem de saber gestionar aquestes pluralitats, aquestes elasticitats i aquests dinamismes. I ho hem de saber gestionar també des dels nostres projectes polítics, des de la nostra voluntat política. I volem dibuixar el camí que ens sembla que ha de trobar la seva expressió.

I per això expliquem, per arribar a molta gent, que ens sembla que en el moment en què vivim, i atès que necessitem un mandat democràtic –i em sembla que en això hi ha un consens molt ampli–, un mandat democràtic que molts de nosaltres esperàvem obtenir mitjançant un referèndum i que continuem necessitant, ens sembla que la manera d'obtenir aquest mandat democràtic és mitjançant unes eleccions.

I atès que ens sembla que dilatar innecessàriament els temps, i més quan els temps impliquen la gestió de situacions de molt patiment per a molta gent, quan dilatar el temps implica la pèrdua de moltes oportunitats de futur per a moltes de les nostres empreses, dels nostres botiguers, dels nostres treballadors, ha de ser aviat. Necessitem un mandat democràtic aviat. I, des del nostre punt de vista, aquest mandat democràtic hauria de traduir-se en un Govern de la màxima unitat possible. I és evident que la unitat és valuosa quan és la unitat dels diversos, dels que són diversos entre si. Perquè la unitat dels que són idèntics entre si té menys valor. La unitat és valuosa quan és la unitat de realitats molt diferents.

Per tant, ens sembla que caldrien unes eleccions i un Govern de la màxima unitat possible. Un Govern d'unitat nacional, un Govern de concentració, un Govern que expressés, de la millor manera possible, la pluralitat de la realitat del nostre país. També de les polítiques diferents que, legítimament, cadascú de nosaltres voldria fer.

Un govern que hauria de prendre decisions molt rellevants. Des del nostre punt de vista, una és que, des del primer moment, si aquest fos el resultat de les eleccions que ens agradaria que es produís, hauria d'exercir com un estat que vol ser independent, un estat que actua com un estat independent. Perquè ens sembla que moltes de les estructures d'estat indispensables per sustentar l'exercici de la independència també necessiten d'aquest exercici per poder ser construïdes. I, per tant, és indestriable l'exercici de la independència del nostre país de la creació de les estructures d'estat que l'han de permetre exercir. Perquè ens sembla que pensar que aquestes estructures es poden fer en el marc de l'Estat espanyol és impossible.

I també ens sembla que les negociacions amb un Estat que no et vol reconèixer el fet que tu vulguis ser estat, les negociacions amb un Estat que et nega el teu dret a ser estat, són negociacions que només són possibles quan són negociacions entre iguals, entre els que fan tot el possible per estar al mateix estatus, al mateix nivell. Perquè és impossible negociar com a part amb un tot que no et vol reconèixer com a tot ni, molt sovint, com a part.

L'experiència ens ensenya que les negociacions amb l'Estat espanyol consisteixen sempre que l'Estat sempre diu que no i, quan diu que sí, és per incomplir-ho. I si l'experiència ens ensenya que negociar amb l'Estat com a part de l'Estat no serveix, és evident, des del nostre punt de vista, que cal negociar d'igual a igual.

I, per tant, des del primer moment immediatament després de les eleccions, immediatament després de la creació d'aquest Govern que ens sembla que ha de ser de la màxima unitat possible, s'ha d'intentar exercir amb plenitud la condició de país independent. Perquè és això el que et permet construir les estructures d'estat que sostenen l'exercici efectiu d'aquesta independència. I, per tant, s'ha de fer tot alhora, aquestes dues coses.

I hi ha més coses, que s'han de fer. No hi ha res que sigui del tot senzill.

I, al mateix temps que no és senzill, també és evident que és perfectament factible. Com podem fer aquestes estructures sense dotar-nos del marc legal adequat que permeti generar aquestes estructures? Per tant, al mateix temps que hem d'exercir com un estat independent, per poder fer les estructures que li permetin sostenir-se, també hem de fer el marc legal que permeti crear aquestes estructures en condicions de seguretat jurídica, per poder-ho explicar a tothom dins de la nostra societat i al món.

I, per tant, també és evident que aquest Govern–i la majoria parlamentària que el sostingui que, com més àmplia sigui, molt millor– haurà d'impulsar una llei de transitorietat jurídica que expliqui que el marc legal espanyol continuarà vigent mentre va sent substituït progressivament per la creació, per l'aparició, per la construcció d'un nou marc legal del nou país. I això ha de donar seguretat jurídica a tothom.

Aquí no hi haurà un buit jurídic, no hi haurà un buit legal. Hi haurà unes lleis que estaran vigents fins que siguin substituïdes progressivament. Caldrà una llei de transitorietat jurídica que haurem d'adreçar a la nostra societat –als nostres empresaris, a les nostres entitats financeres, als nostres treballadors– i que haurem d'adreçar al món.

Caldrà, també immediatament, una llei d'Hisenda Pública. I una llei per desenvolupar la Seguretat Social. Perquè aquestes estructures són del tot indispensables. Perquè si no disposem d'aquestes estructures sense dilatar innecessàriament el temps, el que fem és mantenir-nos constantment sota el control de l'aixeta que té el Ministeri d'Hisenda espanyol.

I fer un procés de negociació sabent que el finançament de les nostres administracions públiques depèn de la voluntat política, sovint arbitrària, del ministre d'Hisenda és, per dir-ho de forma suau, extremadament difícil. És molt difícil fer un procés de negociació, de construcció d'una Hisenda, d'una Seguretat Social, d'un marc legislatiu que ho reguli mentre depenem financerament del Ministeri d'Hisenda. I, per fer-ho bé, en aquest cas, exigeix fer-ho sense perdre el temps.

Quants mesos més de patiment es poden permetre el nostre país i la nostra gent? I quants mesos més de possibles patiments afegits per l'arbitrarietat del Govern espanyol, davant del fet que sabrà que som un país que ha fet unes eleccions i que ho té absolutament decidit que vol ser un estat independent –i ell no vol que ho siguem?

Aquest marc legal, perquè sigui plenament coherent amb el conjunt de canvis que hem de fer en el nostre país, és un marc legal que ens sembla que hem de fer mentre estem fent també un procés constituent. Un procés constituent del nou estat, un procés constituent de les estructures d'estat que el sustenten, però un procés constituent també des d'un punt de vista legal i jurídic.

Aquest procés constituent és molt important. Primer, perquè dóna coherència i seguretat del conjunt de coses que estem fent. És en el marc en el qual s'insereix tot el que estem fent. Però també per una altra raó: perquè en el nostre país, com tots sabem, hi ha molts més demòcrates que independentistes. Perquè tots els independentistes són demòcrates però no tots els demòcrates són independentistes. I com que, en el nostre país, hi ha molts més demòcrates que independentistes –encara que estic convençut que la majoria de demòcrates també són independentistes–, és possible que, en aquestes eleccions que creiem que s'han de fer al més aviat possible, no tots votin a favor de la independència del nostre país. I això és perfectament legítim.

I, de fet, hem de fer tot el possible per adreçar-nos a aquesta gent, perquè tots som nosaltres, perquè tots som la nostra gent. I, potser, si no els podem convèncer que el millor camí és la independència i que actuïn així en el procés electoral, almenys –ho hem d'intentar sempre– poden dir: «Això de la independència no ho veig clar, o no ho veia clar, però ara m'adono que els independentistes, al nostre país, són majoritaris, que hi ha una majoria parlamentària que està impulsant un Govern de la màxima unitat i de la màxima transversalitat possible, que això de la independència s'està esdevenint, s'està fent i jo no vull quedar al marge de la definició del nou estat que estem fent. Jo no ho veia clar, això de la independència, però vull ser un dels protagonistes de la definició del nou estat». Això ha passat en tots els països del món. L'endemà de la independència, molts que no eren independentistes, s'impliquen en la definició, en la construcció i en l'exercici del nou estat.

Quin avantatge té, el procés constituent? Doncs que és un procés extremadament inclusiu. I, per tant, és un element per afegir suports al procés de construcció de l'estat. Molt probablement, la construcció efectiva de l'estat tindrà més suports que la proclamació de l'estat. Perquè hi haurà molta gent que no l'haurà volgut proclamar però que, en canvi, voldrà participar en la definició d'aquest estat.

De què serveix, el procés constituent? Serveix per donar seguretat jurídica al procés que estem vivint, per emmarcar, però també perquè és un procés extremadament inclusiu. Qui voldrà quedar fora de la definició de la nova Constitució, amb tot allò que té de rellevant la creació d'una Constitució, que és un marc de referència per als propers anys del conjunt de les relacions polítiques, econòmiques i socials del nostre país?

I és evident que nosaltres volem estar a prop d'aquesta gent. No només perquè és útil –perquè aquesta seria una visió molt reduccionista– en la creació del nou estat, sinó perquè ho volem, perquè són els nostres veïns, els nostres companys, els nostres parents. I, per tant, volem tenir-los a prop i volem estar a prop d'ells. Per això, el procés constituent és un procés important.

I, per tant, volem unes eleccions. Volem unes eleccions que derivin en la creació d'un Govern de la màxima unitat possible, amb el màxim suport parlamentari, tan transversal com sigui possible, perquè volem exercir des del primer moment com un estat que crea les estructures d'estat que l'han de sustentar, amb un marc legislatiu que el vehicula i amb un marc constitucional que li dona forma i l'encabeix, tot ell, dins. Volem aquest Govern de concentració, aquest Govern de la màxima unitat possible.

I estem convençuts que una manera de donar participació als ciutadans és fer un referèndum que sigui un referèndum de ratificació de la Constitució. Si les eleccions han de servir per fer la independència, per exercir la independència, el referèndum no pot ser per ratificar la independència si hi ha majoria independentista.

37'30" Per una raó molt simple: la independència, l'hauréu de ratificar una vegada. No cal que nosaltres mateixos ens obliguem a ratificar-la moltes vegades. No ho ha fet cap país del món, cap ni un. I el que no ha fet ningú potser tampoc no cal que ho fem nosaltres. Per tant, ens sembla que hi ha d'haver un referèndum –i nosaltres l'hem proposat moltes vegades– ens sembla que hi ha d'haver un referèndum de ratificació del procés constitucional; que, ratificant la Constitució de la nova República, del nou estat, de facto, el que farem és ratificar el conjunt del procés.

I probablement en aquesta ratificació, si ho hem fet bé –i estic convençut que ho farem bé perquè necessitem fer-ho bé–, les majories seran molt més àmplies que les majories que hauréu tingut –que seran també amplíssimes–, a les eleccions que ens donaran el mandat per exercir la independència. Perquè hi haurà molta gent que no haurà votat en aquelles eleccions amb clau d'exercir la independència però que, en canvi, votarà amb satisfacció el nou tractat constitucional.

Hi haurà un referèndum que ratificarà la nova Constitució republicana. I podem dir que, ratificant-la, s'estarà ratificant el conjunt del procés. I després hauréu d'exercir en plenitud la condició de nou estat. I com més temps puguem mantenir aquests compromisos compartits, millor que millor.

Però també és evident que, a partir d'aquell moment i també abans, hi ha moltes decisions que s'han de prendre en el dia a dia. Moltes decisions molt rellevants. Moltes. En l'àmbit econòmic i en l'àmbit social; en l'àmbit dels serveis públics; en l'àmbit de l'educació i la sanitat; en l'àmbit de les nostres empreses i de com les protegim davant els abusos dels oligopolis financers i dels oligopolis energètics i dels oligopolis de les grans empreses del sector de la construcció que paguen a 240 dies i, molt sovint, s'enduen per endavant molts dels seus proveïdors. O, encara pitjor, quan les nostres administracions públiques esdevenen una de les causes del tancament d'algunes empreses del país per una qüestió de morositat. Quantes empreses del nostre país s'han vist obligades a tancar malgrat tots els esforços, no perquè no fessin bé la feina, no perquè no venguessin els seus productes, sinó perquè la morositat els ha ensorrat?

Hi ha moltes decisions a prendre en el dia a dia que afecten les nostres pimes, els nostres comerciants, els nostres treballadors, els nostres fills que van a l'escola, els nostres joves que van a la universitat, els nostres malalts que necessiten els hospitals. I la majoria de malalts no té cap altre centre d'assistència primària ni cap altre hospital que els centres d'assistència primària i els hospitals públics del nostre país.

I, això, és evident que no és neutre. No és neutre a partir del moment que hi hagi la nova República, la Catalunya independent, però tampoc no és neutre ara, ni ho ha estat fins ara. I és molt rellevant que tinguem posicions explícites sobre això. Que constatem quines són les majories socials sobre aquests aspectes. Per citar una raó: hi ha molta gent en aquest país que, potser sense ser entusiastament independentista, vol votar a favor de la independència.

Perquè hi ha molta gent que –a vegades des de fa poc, des de fa uns mesos– pensa que la independència és una eina útil per millorar el seu futur. I mai s'havia plantejat ser independentista. I només ho fa i només ho continuarà fent en la mesura que cregui que aquesta independència és útil per millorar les seves condicions de vida d'una manera tan clara, tan immediata i tan concreta com sigui possible.

Hi ha molta gent que ha arribat a l'independentisme o que ha decidit votar a favor de la independència del nostre país per arguments econòmics i socials. I, per tant, aquests arguments són centrals, són indestruïbles. És més: hi ha molts indecisos que poden decidir donar suport a la independència de forma explícita a les eleccions, siguin quan siguin, o que poden donar suport al procés constituent del nou estat–constituent del mateix estat, de les estructures que el sustenten, constituent de la constitució que emmarca tots els principis jurídics que ho han de fer possible.

Hi ha molts indecisos que participaran en una cosa o en una altra en la mesura que creguin que la seva participació és rellevant per prendre decisions que els afecten en el dia a dia en aspectes econòmics i socials que per a ells són imprescindibles.

I, en aquest mateix sentit, també és evident que hi ha molts ciutadans, com jo mateix, que creuen que la independència ha de ser indestruïble d'un compromís explícit, no només amb un país més just, sinó també amb un país que sigui del tot net.

I, per tant, la lluita contra la corrupció ha de ser també un dels nervis de la creació del nou estat i del procés electoral. Perquè aquesta corrupció ens afebleix, ens fa mal des d'un punt de vista moral, òbviament, però també ens fa mal des d'una perspectiva estrictament econòmica.

Si ho voleu calcular només en termes econòmics, fa mal perquè trenca la confiança dels ciutadans amb les institucions; perquè trenca la confiança dels inversors del nostre país i dels inversors de fora. I també per una altra raó molt pragmàtica: perquè la corrupció, i els diners que no es paguen, i l'evasió fiscal que provoca un mal enorme en la nostra economia també són els diners de les escoles dels nostres fills. I els diners dels hospitals per als nostres malalts. I els diners per a la gent dependent. O per als aturats de llarga durada, que han esgotat les prestacions. O també són rebaixes fiscals que no podem fer per als nostres empresaris. Si ningú evadís, si ningú corrompés o es deixés corrompre, quants diners ens estalviaríem en forma d'impostos que paga el nostre teixit econòmic i el nostre teixit empresarial? Aquest ha de ser un dels nervis d'aquest procés i n'hem de poder parlar sempre i prendre compromisos fermes sobre això.

Poso un exemple: què passaria si algú que és condemnat per un cas de corrupció hagués de respondre amb el seu patrimoni dels diners que no ha pagat mai? O, almenys, del patrimoni que ha adquirit en el període durant el qual ha tingut una responsabilitat pública i en què ha estat condemnat per haver-se corromput?

Poso un exemple històric que m'és especialment proper: fa molt de temps, un canonge insigne de l'Alt Camp, el canonge Cardó, va fer un article –sabeu que sóc catòlic practicant, i ho dic perquè això ajuda a contextualitzar l'exemple que poso– que deia: els catòlics hem fet un enorme error a Catalunya, un error gegantí a Catalunya, que és que hem abandonat les banderes de la justícia social en mans d'aquells que no en són gaire, de catòlics. Mai hauríem d'haver abandonat les banderes de la justícia social.

Permeteu-me traslladar la reflexió als nostres dies. Seria una traïció al nostre país, seria una traïció a la nostra societat, seria una traïció a les esperances de molta gent d'aquest país, que deixéssim les banderes de la justícia social, de la igualtat d'oportunitats, de la lluita contra la pobresa, de la lluita contra la corrupció a mans d'aquells que no volen la independència del nostre país.

I segur, ho dedueixo dels aplaudiments i d'altres coses, que hi ha molta gent en aquest país que aquesta traïció no la vol cometre de cap manera.

Com aconseguim ser conseqüents amb aquesta enorme diversitat amb què jo començava la xerrada? Com aconseguim preservar, treure profit, enriquir-nos i fer-nos més forts de la diversitat en el terreny econòmic i social, que evidentment separen i uneixen els nostres sindicats i patronals? Com preservem tot això en els reptes polítics que tenim al davant?

Com ho fem per estar tan units com sigui possible en l'assoliment dels objectius, com ho fem per estar units com més millor i, al mateix temps, com ho fem per preservar la diversitat d'aquells que intenten estar tan units com sigui possible per fer allò que volen fer? Com combinem aquests elements que, tots, són virtuoses i, tots, són necessaris? Alguns els he apuntat mentre parlava d'un Govern de la màxima unitat possible.

Deixeu-me que ho intenti explicar de forma més compacta. Com combinem aquesta diversitat i aquesta unitat? A nosaltres ens sembla que la millor manera de maximitzar els vots independentistes i la representació dels independentistes en el futur Parlament –i, per tant, que la majoria parlamentària que dóna suport al procés, que per a nosaltres és imprescindible, sigui al més àmplia possible– és que cap independentista se'n senti exclòs. Ningú se n'ha de sentir exclòs. I, per tant, tothom ha de trobar un referent d'aquells elements –polítics, culturals, econòmics, socials– que el fa sentir còmode en aquest trànsit, en aquest camí que estem fent cap a la independència del nostre país.

On hi pot haver elements d'unitat? On és bo que hi hagi elements d'unitat? Ens sembla que estaria bé que un dels elements d'unitat, que donaria molta visualització al procés que estem fent –segur que un altre dia haurem de fer altres processos en què caldrà visualitzar una altra cosa– ara tenim un gran repte al davant que és la independència, com ho fem perquè es visualitzi que som molts els que ho tenim com a objectiu comú?

Un primer instrument seria que les diverses candidatures que hi hagi a les propers eleccions compartissin almenys una part del nom. I, per tant, que hi hagués –poso un exemple qualsevol, que és adaptable a les sensibilitats de tothom que ho vulgui decidir– una possibilitat seria «Candidatura per la independència dels d'aquí» i l'altre «Candidatura per la independència dels d'allà». Per tant, que hi hagués un element en comú, la candidatura per la independència, i després que hi hagués una especificació, perquè molta gent la necessita, en el terreny econòmic, social, de la lluita contra la corrupció.

Quin altre element pot haver-hi que visualitzi aquesta unitat? Que hi hagués un punt del programa, tan destacat com calgui per a la tranquil·litat espiritual de tothom, que fos la independència. I poseu-li com vulgueu.

Per tant, el nom en comú; un element del programa posat de forma tan destacada com calgui en comú; un altre element que podria ser en comú: que algun acte d'aquí fins a les eleccions –que esperem que siguin al més aviat possible– sigui un acte conjunt dels que comparteixen aquest punt del programa.

I per exemple, la campanya de l'Ara o mai és una campanya que podria ser perfectament vigent fins aquelles eleccions. I, com que és tan bona, potser fins i tot després de les eleccions i podria ser un paraigües sota el qual agrupar el nom de les candidatures, l'acte conjunt, etc.

Quin altre element pot haver-hi en comú que doni aquesta expressió de la recerca d'un objectiu comú –almenys d'una part d'aquestes sensibilitats polítiques, econòmiques i socials–? Que totes es comprometin que hi hagi un gruix, un percentatge de persones independents, rellevants en diversos àmbits de l'economia i la societat, que actuen com a corretja de transmissió, com a element de connexió, com a ròtula entre aquestes candidatures i aquestes sensibilitats socials, econòmiques i cíviques que són molt plurals en el nostre país i que actuen com a garants que aquests objectius compartits es mantindran.

I finalment un cinquè element que pot contribuir a aquesta idea d'aquest compromís col·lectiu, d'aquest objectiu comú que és el Govern. Per tant: el nom de la candidatura, programa, part de la campanya, la presència d'independents a les llistes que actuen de ròtula de conjunció entre les candidatures i el conjunt de les sensibilitats econòmiques i cíviques del nostre país i el govern de la màxima unitat possible.

Ens sembla que això permetria que hi hagués la unitat de molta més gent. Perquè permetria, no només agrupar els d'aquí amb els d'allà, i els d'allà amb els de més enllà, sinó agrupar tot el ventall ideològic i de sensibilitats econòmiques i socials del nostre país sota un paraigua, sota un conjunt d'elements en comú.

Hi ha una unitat, que és la unitat de tots, que ens sembla més valuosa que la unitat d'uns quants.

Aquesta possible unitat de tots, per ser de tots, ha de ser necessàriament flexible. I, per tant, hi ha una unitat que no exclou ningú, que no deixa ningú fora, que és una unitat inclusiva, una unitat que convida tothom a participar-hi, que ens sembla que genera majories més àmplies. I el que és important és que maximitzem el nombre de diputats que estan compromesos amb aquest aspecte concret, i que el Govern sigui el govern de la màxima transversalitat possible. Ens sembla molt important.

I una reflexió més: és possible que hi hagi forces polítiques, que tenen tota la legitimitat de no voler la independència o de no voler-la de forma prioritària, que també podrien participar d'alguna manera en el procés constituent del nou estat. És a dir, un cop constatat que hi ha una majoria independentista, potser diuen: «En aquest estat independent o on sigui, perquè ho voldria en qualsevol lloc del món, el que vull és assegurar-me que hi ha unes polítiques econòmiques i socials que són el que més s'assembla al que a mi em sembla que és bo».

Per què no hi pot haver uns elements compartits també en aquest terreny econòmic i social amb alguna d'aquestes formacions que no estan en contra de la independència i que probablement voldrien participar en el procés constituent d'un país on ha guanyat la independència? Una independència que potser ells no hauran votat però que estaran disposats a consolidar.

Tots compartim la consciència que els reptes que tenim per davant –no només el de fer unes eleccions i exercir la independència del nostre país i fer unes determinades estructures d'estat, sinó molts dels reptes que vénen al darrere, com ara la Constitució– necessitaran les majories més àmplies possibles. I el que hem de fer és fer possible aquestes majories el més àmplies possible des d'ara mateix.

Per què no hi pot haver elements compartits entre les diverses candidatures que es presenten compromeses amb la independència en l'àmbit econòmic, en l'àmbit social, en l'àmbit de la lluita contra la corrupció. Per què no? Per què no hi haurien de poder ser?

A nosaltres ens sembla, a molta gent li sembla, que serien imprescindibles. Imprescindibles per poder guanyar. I del que es tracta és de guanyar, i inclouent-hi el màxim de gent del país, fent una proposta que sigui el més inclusiva possible i el més suau possible per a aquells que no la veuen clara.

Estem convençuts que pot haver-hi una proposta en aquest àmbit. Una proposta que podem compartir no només uns quants sinó molts més, una proposta que pot abraçar molta més gent. Jo crec que la podem treballar, que tenim l'obligació de fer-la possible.

Fa uns quants dies que explico la següent reflexió: a mi em va impactar força –a la gent que té fills o néts petits l'impacta força– la idea que els nens d'ara es jubilaran més enllà de l'any 2080. Com serà, el món, l'any 2080? Avui, que hem sabut que l'escola fina ha decidit que no ensenyaran els seus alumnes a escriure amb lletra lligada... Com serà el món l'any 2080? Com hem de preparar i ajudar els nostres fills i néts petits perquè estiguin el més adaptats possible a un món en què la seva vida professional durarà més enllà del 2080? Com ha canviat, el món, en els últims 65 anys? Com canviarà, en els propers 70 anys? En quina direcció? En quines múltiples direccions? Jo no ho sé amb certesa, però tinc intuïcions molt fortes –no necessàriament vol dir encertades, en el que he dit fins ara sí que crec que estava encertat, però en el 2080 potser no.

Per ajudar els nostres fills –que tindran una vida laboral que arribarà més enllà del 2080– tinc algunes intuïcions fortes. Una és que segurament els serà molt útil conèixer la diversitat lingüística que tenim al nostre país, on es parlen 260 llengües. I com més rics siguin en aquest àmbit, com més aprofitem la possibilitat d'aprendre en el marc de la nostra societat, millor. No només per l'ús instrumental que en poder fer, sinó també per l'enorme elasticitat que això genera en els seus cervells; com els prepara no només des d'un punt de vista lingüístic sinó en tants altres aspectes per a la seva vida futura. És una intuïció i crec que la nostra societat hauria de saber-ho posar en valor de forma extraordinària.

I en tinc d'altres, d'intuïcions. I una de molt forta: el futur dels nostres fills estarà més ben garantit si aquest futur està en mans dels nostres fills i no en mans d'un Estat que no ens estima.

M'agradaria que ens conjuréssim –tots plegats, si poguésser, o, almenys, la màxima majoria possible– que ens conjuréssim que l'adolescència dels nostres fills acabats de néixer sigui tan avorrida o tan simpàtica, tan enriquidora i tan plana des d'un punt de vista polític com l'adolescència de qualsevol danès, holandès o austríac que ja tenen la independència feta.

En definitiva, no deixem per fer als nostres fills allò que nosaltres tenim l'oportunitat de fer. Deixem-los en herència no la feina que encara s'ha de fer sinó un país independent, just i net. Moltes gràcies.